

DORAK HAZİNESİ SKANDALI

Yazan: TURHAN AYTUL

5

İzmir Emniyet Müdürü demişki...

THE Sunday Times yazarı Kenneth Pearson, Dorak Soygunuyla Mellaart'ın ilgisi olmadığını belirttikten sonra, Mellaart'ın bu hazineyi gördüğünü iddia ettiği İzmir'deki ev konusunda izahata devam etmektedir. Pearson'a göre İzmir Emniyet Müdürü Hüseyin Taluy, Anna Papastrati adını taşıyan ev sahibini bulmak için en iyi adamlarını görevlendirmiş fakat başarı kazanamamıştır. The Sunday Times yazısına şöyle devam etmektedir:

«İzmir Emniyet Müdürünün olay karşısında takındığı tavır ilgi çekiciydi. Aksini ispat edecek delil olmadığından Mellaart suçsuz addedilmelidir. Zannedirim ki Mellaart'ın trende rastladığı kız hikâyesi Ankara'da tasarlanarak uydurulmuş bir komlodur. Mellaart'ın İzmir'e gittiğini bilenler kız da Mellaart'ın kompartımanına kasten koymuşlardı. Eğer kızın evinde böyle bir hazine bulunsaydı trende herhangi bir adama açılır bunu korkmadan açıklar mıydı? Muhakkak ki kız bir arkeologla görüşüğünü biliyordu.»

Basın Mellaart'ı amansızca izlerken Ankara'daki resmi makamlarda gevşeme görünüyordu. İngiliz Arkeoloji Enstitüsü yaptığı diplomatik temaslardan sonra Çatalhöyük araştırmalarına ancak başka bir İngilizin idaresinde devam edilebileceği sonucunu aldı.

Bu karar karşısında Mellaart gururunu çiğnedi. Oxford Üniversitesinden Prof. O. Gorney 1965 de Mellaart'ı asistan olarak kazılara yeniden başladı. Ashında Gorney Türkiye'de 3 hafta kaldı, gerekli kâğıtları imzaladı İngiltere'ye döndü ve Mellaart'ı işin başında bıraktı.

The Sunday Times'a göre Emniyet Müdürü «Mellaart suçsuz» demişmiş... Halbuki yan sütunlarda İzmir Emniyet Müdürünün konuşmasının aslını bulacaksınız...

Bu kazı arkeolojik bakımdan çok başarılıydı amma diplomatik bakımdan bir facia idi. Türkler Mellaart'ı gölge gibi takip eden muhafızlar koymuşlardı. Türkler ayrıca Mellaart'ın yanına iki hizmetkâr verdiler. Bu adamlar devamlı olarak Ankara'ya rapor gönderiyorlardı.

Mellaart daha fazla dayanamadı ve infilâk etti. Yanında 12 sene çalışmış olan Türk yardımcısı ve 3 işçisi de ayrılmıştı. Mellaart infial içindeydi. Bundan sonraki hareketli hislerin mantığı körleştirdiği bir dav-

ranış oldu. 1966 Ocak ayında Royal Ontario müzesine bir mektup yazdı. Bu mektup kendisini mali bakımdan destekleyen müzenin haber bülteninde yayınlanmak üzere bir arkadaşına gönderilmişti. Mektubun başında 1964 de Çatalhöyük kazısı için izin alamamasından bahseden Mellaart, bazı yabancı düşman unsurların Türk basına yardım ettiğini ve 1964 Kıbrıs buhranının bu izni verilmesine engel olduğunu belirtti. Aynı mektupta Türk makamlarının kendisini devamlı takip ettiklerini iddia etti. Bu haber bülteni New-York'u ziyaret eden bir Türk arkeologunun eline geçti. Birkaç gün sonra muhtevası Ankara'ya ulaştı.

Mellaart'ın İngiltere'deki arkadaşları irkilmişlerdi. Türkiye'de araştırmalar yapan meslekdaşı Charles Burney, bu durum karşısında şöyle konuştu: «Her iki tarafın kabahatleri var. Fakat Mellaart Ontario raporuna başvurmakla fazla ileri gitti.»

Milliyet gazetesi 11 Mayıs 1966'da Mellaart hakkında başka bir yazı daha yayınladı. Bu seferki habere göre müzeler umum müdürlüğü Ontario gön-

derdiği mektuptan dolayı arkeoloji enstitüsü aleyhinde tahkikat açıyordu. Milliyet'teki yazıda Dorak hazinesi hakkındaki malûm iddialar tekrarlanmaktaydı. Bundan sonra İngiliz arkeoloji enstitüsü yaptığı diplomatik soruşturmalardan sonra Mellaart'a Çatalhöyük'teki araştırmaları için izin istemesini tavsiye etti. Bu arada Türkler Mellaart'ı mahkemeye sevk edilebilmek için Dorak esrarı hakkında yeterli delil elde edemedilerdi. Polisin yaptığı tahkikat sonuçlanmadı. 6 Haziran 1965 de yani Mellaart'ın izin istemesinden 3 ay sonra savcılık Millî Eğitim Bakanlığına olayın af kanunu şümulüne girip girmediği ve bu yüzden tahkikata devam edilemeyeceğini bildirdi. Hükümetin değişmesi ve yeni af kanunu çıkmış olmasına rağmen Mellaart üzerindeki şüpheler kalkmamakta ve Türk basını da spekülasyonlarına devam etmektedir.

**YARIN:
KİM YALAN YAZDI?**

İSTE ASIL GERÇEK

BEN BÖYLE KONUŞMADIM

Eski İzmir Emniyet Müdürü Hüseyin Taluy'la biz de konuştuk. Hayretler içinde kaldık. Taluy olayı başından sonuna şöyle anlatıyor:

«— Mellaart olayına 1964 yılında muttali oldum. Kadri Cenani adında bir zat bana gelerek damadı arkeolog James Mellaart için yardım istedi ve şöyle dedi:

«— Damadım Mellaart 1958 yılında Karşıyaka'da Anna Papastrati adında genç bir kızın evinde çok kıymetli eski eserler görüyor, bunlar üzerinde çalışmalar yapıyor. Bu konuda hazırladığı etüdü yayınlıyor. Şimdi hem bu kadın hem de bu eşyalar yok. Damadım son derece müşkül durumda ne olur bu kadını bulun.»

Durumla ilgilendim. Polis

Koleji mezunu Yılmaz Çapın adındaki bir memurumu bu işle görevlendirdim. Uzun soruşturma sonunda şu neticeye vardı: Anna Papastrati adında bir kadın İzmir'de yaşamamıştır. İzmir'de Kâzım Dirik caddesi 217 No. lu ev yoktur.

Ve hâdise böylece kapandı. Gelelim ikinci olaya:

Bu yılın Ağustos ayında yıllık iznimi İzmir'deki kardeşimin evinde geçiriyordum. The Sunday Times gazetesinden olduğunu söyleyen güzel bir kadın evimize geldi ve benimle konuşmak istedi. Yanında tercüman vardı. Bir arkadaşı da ayağını kırmış olduğu için kapı önündeki arabada kendisini bekliyormuş. Bana aynen şunları söyledi:

«— Sizinle Mellaart konusu-

nu konuşmak istiyorum. Mellaart arkeolog değildir. Her nasılsa Alacahöyük'te kazı yapmak için izin almış. Ve burada kazı yapmış. Bulduğu eserleri ise kendisi takdir yeteneğinden yoksun olduğu için Londra'ya göndererek değerleri üzerinde inceleme yaptırmış. Bunlar son derece değerli buluşlarmış. Sonradan bunları The Illustrated London News'ta yayınlamış. Şimdi biz rakip gazeteden olduğumuz için size soruyoruz. Mellaart'ın yaptıkları suç değil midir? Neden Mellaart'ı yakalayıp, hapse atıyorsunuz?»

İngiliz gazeteciye Mellaart hakkında bir tahkikat açıldığını ancak sonuçlanmadığını söyledim. Ve ilâve ettim: Türkiye'de bir suç ispat edilmedikçe

bir adam suçsuz sayılır ve serbest dolaşır.»

Hüseyin Taluy'a ısrarla sorduk:

«— Siz, Mellaart'ın trende rastladığı kız hikâyesi Ankara'da tasarlanarak uydurulmuş bir komlodur. Mellaart'ın İzmir'e gittiğini bilenler ve ilâh... şeklindeki sözleri söylemediniz mi?»

Şiddetle reddetti ve konuştu:

«— Ne münasebet... Bana üstelik Dorak kelimesiyle ilgili tek bir söz söylemediler ki...»

Yok böyle şey. Gazetecilik yapmak, haber yazmak polis romanı yazmak değildir. Uyduracaksınız, yakıştıracaksınız ve yazacaksınız. Olmaz böyle gazetecilik.